

NOSTRA VEU

BUTLLETI DEL CASAL CATALA DE COSTA RICA

ANY 1er.

Nº. 6

SETEMBRE 1982

COMENTARI: L'ONZE DE SETEMBRE DE 1714

¿Què fou i que representà per a nosaltres, catalans, l'Onze de Setembre? ¿Perquè, cada vegada que parlem d'aquella data fatídica, ens bull la sang i xerriquem les dents?

Podríem dir que aquell onze de setembre ens duu a la memòria dues raons cabdals que ens fan estremir: La primera, que aquell dia s'esfondrà la resistència catalana en la desfeta militar que comportà la caiguda de Barcelona, darrera peça estratègica important que restava als catalans en la massa llarga lluita contra el centralisme absorbent de Felip Vè. I la segona, que per raó d'aquella desfeta, Catalunya veié destruïdes les seves institucions; hagué de suportar que les estructures administratives i econòmiques de Castella s'apliquessin totalment en el Principat, anorreant "manu militari" les que per segles havien estat el suport del progrés català; i hagué de sofrir la repressió física més violenta i brutal que recorden les Cròniques. Descriure aquí, en tan poc espai, les diabòliques formes de turment que s'aplicaren als catalans, depassa les nostres possibilitats. Més, el que sí podem afirmar, és que l'esperit represiu era selvatge i total.

Barcelona fou convertida en una immensa presó: veiem-ne un exemple. El Juny del 1715 fou cursada la Reial Ordre per construir una Ciutadela que vigilés Barcelona. Pero dins d'aquesta Ordre ignominiosa, hi ha coses que un hom no pot creure. Veiem-ho: "... y que para mayor seguridad y cautela contra aquel pueblo —el català, naturalment—, ha resuelto su majestad y mando que se fortifiquen CONTRA LA CIUDAD todas las puertas de ella y los baluartes que pareciese..." Era o no era una gran presó la nostra ciutat màrtir? Per tot s'aplicaven càstigs cruels; i ben sovint, la rigurosa "pena capital de muerte". Els botxins del duc de Berwick, "Par y Mariscal de Francia, Grande de España", sabien però, que tot hi havent ocupat la plaça forta, no estaven segurs, car el poble no es sotmetia fàcilment. I en la mateixa Ordre es deia: "Y siendo tan poco seguro el pueblo de Barcelona y de toda Cataluña, convendrá prevenir que los soldados que trabajasen vayan al trabajo con las armas, y asimismo que en la vecindad de la obra tengan una buena guardia de caballería y que ésta eche patrullas pequeñas por toda la ciudad..." Molta por i poca vergonya!

Ací tenim doncs, breument explicat, què fou per als catalans l'onze de setembre de 1714. Repetim-ho però: Fou la pèrdua de les llibertats i de l'idioma; la destrucció de les institucions seculares; l'anorreament de les estructures polítiques, administratives, econòmiques, culturals i eclesiàstiques; es a dir, les mesnades de Felip Vè. pretengueren aniquilar Catalunya, amb una repressió total!

I la pregunta és, ¿per què? ¿Només perquè eren catalans? ¿Perquè parlaven, vivien i s'administraven diferent? Evidentment, durant segles aquestes foren les principals causes de les pressions i lluites que Catalunya hagué de suportar. Pero la raó de la rabiosa persecució borbònica contra els catalans tenia, además d'aquelles causes, un sustrat molt més fastigós. I per a comprendre'l cal endinsar-se un xic en la història i veure com els governants de l'època, per a protegir els seus interessos, eren capaços de qualsevol traïció!

Tots sabem que és amb Carles I, (1516-1556) nét dels Reis Catòlics, que té lloc la unió definitiva de les Corones d'Aragó i Castella, unió que és resultat del funest Compromís de Casp, 1412. La dinastia dels Austries, que els catalans sostingueren fins al sacrifici total, no fou pas massa manyaga amb Catalunya: i és amb ella que s'accentúa la dependència catalana de Castella, sobretot quan es tracta de qüestions econòmiques o d'autoritat, on cada vegada son més exigents. Aquesta manera d'actuar conduí en la pràctica a un estat de guerra oberta. Les pressions del comte-duc d'Olivares eren cada cop més dures; i per altra banda, les tropes espanyoles, acontonades a Catalunya per una possible defensa del Rosselló durant la Guerra dels Trenta Anys, es llençaren al llibertinatge com si estessin en país conquerit; i això provocà l'alçament dels catalans i l'entrada dels segadors a Barcelona el 7 de juny de 1640; revolta ben coneguda com el Corpus de Sang. Destituït per fi el comte-duc, Felip IV prometé respectar les institucions catalanes. Això posà fi a la guerra —1652—. Però l'any 1658 el mateix Felip IV, al signar la pau dels Pirineus, cedí arbitràriament a França bona part de Catalunya.

A la mort de Felip IV —1665— ocupa el tron el seu fill Carles II, encara més incapaç que el seu pare. Tot el

LES ACTIVITATS DEL MES DE SETEMBRE HAN QUEDAT CONCENTRADES AMB LA PREPARACIO DE LA DIADA. PEL PROGRAMA QUE ADJUNTEM AMB AQUEST BUTLLETI, PODREU VEURE LA QUANTITAT I CALITAT DE LES COSES QUE PORTEREM A TERME EL PROPER ONZE DE SETEMBRE. EN NOSTRA VEU DEL MES D'OCTUBRE ANUNCIAREM LES ACTIVITATS PREVISTES PER AQUELL MES.

seu període es una rastellera de guerres amb una o altra nació, però sobretot amb França el que fa que massa sovint les terres catalanes siguin escenari de grans batalles que assolien el país. Per fi el 1700 morí Carles II, que serà el darrer de la dinastia austriaca, ja que, per una cessió que cap historiador ha pogut explicar, atorga el tron a Felip d'Anjou, borbó francès. L'Arxiduc Carles d'Àustria, que es creia hereu legítim de la corona espanyola, s'aixecà en armes amb l'ajut d'Anglaterra i Holanda. Més tard, al entrar-hi Portugal, Savoia i Catalunya, es constituí la gran aliança contra els reis de França i d'Espanya. D'això s'en digué la Guerra de Successió. Però val a dir que els homes representatius de Catalunya no estaven al costat de l'arxiduc d'Àustria per una conveniència política del moment, sinó patriòtica. Amb els monarques austríacs Catalunya, si bé amb molts esforços i lluites, conservà les seves institucions nacionals. Coneixent el tarannà tirànic i centralista de la Casa de Borbó, i sobretot de Lluís XIV, avi i educador polític de Felip Vè., els patricis catalans intuïen com li aniria a la pàtria amb el nou rei. Efectivament: Felip Vè. visità Catalunya en 1701, i davant les Corts Catalanes fingí reconèixer els drets del Principat. Mes tot seguit els seus ministres i representants s'encarregaren de multiplicar els afronts i les vexacions. Catalunya, buscant mantenir-se lliure, pactà una aliança amb Anglaterra l'any 1705, a Gènova. I recolzà a Carles d'Àustria per les raons dites, creient en la paraula del rei. La guerra de Successió continuà amb sort diversa, però amb manifest avantatge dels franco-castellans. Però el 1711 morí Josep I, emperador d'Àustria. Per raons dinàstiques, l'arxiduc Carles heretà l'Imperi. I això canvià el panorama polític europeu, car les potències aliades no volien de cap manera la unió de les corones d'Espanya i d'Àustria. I pensant només en ells, abandonaren la lluita, signant la pau l'any 1713, a Utrecht. Els catalans foren deixats a la venjança de Felip Vè., que sí feia una guerra de successió, i no perdonaria als que se l'hi enfrontaren. Carles d'Àustria, ara emperador, no va complir els seus deures amb Catalunya; Anglaterra tampoc complí el pacte de Gènova. Catalunya, abandonada pels seus falsos amics, degué escollir entre sotmetre's o lluitar fins a vèncer o morir. El Bras Popular escollí la lluita; tretze mesos després, fou l'Onze de Setembre!

¿Compreneu ara perquè dèiem abans que la persecució borbònica contra Catalunya tenia un substrat fatigós? ¿I com tots els governants de l'època foren capaços de qualsevol traïció mentre els hi portés profit?

El Bras Popular de la Generalitat de Catalunya, cansat de tantes traïcions, preferí la lluita heroica i la mort honrosa que una submissió de gossos, que a més de la vergonya i el deshonor, tampoc hauria evitat la revenja cruel i la destrucció de tot el que sentí a català!

En moriren molts, sí! Però els que quedaren, poderen repetir encara:

“Tornarem a lluitar, tornarem a sofrir, tornarem a vencer...”

Tot seguit podreu llegir en català de l'època, el document memorable on s'escolleix lluitar i es fa la crida per la defensa de Catalunya. I ademés, el document on els Consellers de la Generalitat enarboren la bandera de Santa Eulàlia com a estendard de la defensa de la ciutat. Guardeu-los, doncs són troços molt importants de la història de Catalunya!

1713, juliol, 9

CRIDA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER ALLISTAR SOLDATS I TROPES EN DEFENSA DE LA CIUTAT DE BARCELONA.

Ara ojats, tothom generalment vos notifiquen y fan a saber, de part dels excel·lentíssims y fidelíssims senyors diputats del General del Principat de Catalunya, en Barcelona residints, e per deliberació ab intervenció dels excel·lentíssims y fidelíssims senyors ohidors de comptes, lo dia present feta, en nostre consistori, inseguint lo concell dels excel·lentíssims y fidelíssims brazos generals militar y real, que habent resolt lo precaucionar-se ab la defensa de las plassas y fronteras del present Principat, no permetent que los enemichs preocupen aquellas, per interesar la major seguretat de las generals constitucions, usos y costums, llibertats y privilegis, tant dels comuns com dels particulars, així ecclesiàstichs com seculars, mantenent-se baig lo domini del emperador, y rey nostre senyor, que Déu guarde: perxò, qui vulla destinar-se en servir, acude en cada de la diputació de Catalunya, ahont se'ls llistarà la plassa, y si cosos enters tant de caballeria com de infanteria volen concórrer, en coadjuvar a dita precisa y necessària empresa, se admetran a sou en la mateixa conformitat, mantenint als oficials sos puestos.

E perquè las ditas cosas vingan a notícia de tots, manan sas excel·lències fidelíssimas ésser feta y publicada la present pública crida, per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona, y altres ciutats, vilas y llochs del present Principat, ahont convinga, y menester sia.

Dat en Barcelona, als 9 de juliol de 1713.

1713, juliol, 22

ELS CONSELLERS DE BARCELONA ENARBOREN LA BANDERA DE SANTA EULÀLIA COM A ESTANDART DE LA DEFENSA DE LA CIUTAT.

Molt il·lustre senyor:

Havent resolt l'excel·lentíssim y fidelíssim consistori de diputats y ohidors de est Principat de Catalunya, aconsellats del bras militar y real, eixir a la defensa de las constitucions, usos, costums y privilegis de comuns y particulars, cada lletra del quals costà al valor y llealtat Cathalana derramar tanta sanch, prenent las armas en nom del emperador y rey nostre senyor, Déu lo guarde, desitjant mantenir-se baix son suau domini, no obstant la evacuació executada ya per lo mariscal compte Esteramberg en la major part de las tropas, esta excel·lentíssima ciutat, amant de sa pròpia llibertat y de la de tots los pobles de Catalunya, no sols se ha conformat a la gloriosa deliberació dels excel·lentíssims y fidelíssims diputats y ohidors, però encara per la defensa de tan justa causa ha passat lo enarbolar lo estandart de sa invicta patrona santa Eulàlia, per a oposar-se al enemich, que per no trobar oposició alguna, se'n va entrant ab toda llibertat, considerant indispensable posar-ho en notícia de vostra senyoria y demás pobles del Principat, per a que acudint agermanats, en cualsevol contratemps ahont clame més las urgència del perill, pugua la nació cathalana lograr lo més gloriós desempeñó, en tan singularíssima empresa, lo més demostratitu testimoni de inimitable amor a son monarcha, la més segura conservació de nostra tan envejada llibertat, y la més pacífica quietut, per a augmentar-se cada dia més lo culto de Déu, que guarde vostra senyoria molts anys.

PROGRAMA RADIOFONIC

Benvolguts companys:

Hem rebut de l'Institut de Projectió Exterior de la Cultura Catalana amb data 5 de juliol d'aquest any, una lletra que diu "A partir del proper mes de setembre, Ràdio Barcelona amb la col.laboració de l'Institut de Projectió Exterior de la Cultura Catalana (IPECC), realitzarà cada dilluns al vespre un programa dedicat als catalans absents del país.

Les persones de la vostra entitat que vulguin participar en aquest espai, hauran de remetre com més aviat millor les següents dades:

Nom

Telèfon (també els prefixes)

Breu "curriculum" personal (Any de sortida dels Països Catalans, llocs on s'ha viscut fins ara, etc.).

El dia que sortiu per antena, podem avisar a alguna persona coneguda que visqui a l'interior dels Països Catalans. Només cal que ens doneu el seu nom i telèfon i nosaltres ens encarregarem d'avisar-la.

El que traslladem als possibles interessats.

PUBLICACIONS REBUDES

Recordeu que si esteu interessats amb llegir qualsevol d'aquestes publicacions, podeu demanarles a la Secretaria del Casal, telèfon: 32 - 68 - 36.

Durant el mes d'agost la Secretaria ha rebut les següents publicacions:

- ❑ Ley de Asociaciones Cooperativas y Creación del Infocoop. Editorial Papiro, S. A., San José, Costa Rica.
- ❑ Serveis contra incendis de la Generalitat. Departament de Governació. Generalitat de Catalunya.
- ❑ Decret 28/1982 de la Generalitat de Catalunya. Subvencions per a activitats juvenils 1982.
- ❑ Una tipología de la necesidad social. Direcció General de Serveis Socials. Generalitat de Catalunya.
- ❑ Full mensual d'ocupació. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya. Desembre 1981.
- ❑ Convocatòria pel 1er Certamen Literari de Narració i Poesia "Sant Jordi", Direcció General de la Joventut. Generalitat de Catalunya.
- ❑ Full d'informació a les Escoles. No. 12, 13, 14. Direcció General d'Ensenyament Primari. Generalitat de Catalunya.
- ❑ Llibre titulat: "Orientacions i Programes". Parvulari i Cicle Inicial d'Educació General Bàsica. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

Guila

ARTE Y TECNICA

GUILA & CO. LTDA

200 mts. N. BANC ANGLO
Sant Pere de Montes de Oca
TELS: 24-10-10; 24-20-20

ARTICLES PER:

Arquitectura. Ingenieria. Publicitat.
Oficina. Dibuix Artistic i Tecnic.
Papereria en General.

Copies de Planols. Copies Fotostatiques.

BORDALLO

PRESENTA LA
SEVA CREACIÓ

TALLAT I PENTINAT
UNISEX

"LAS VEGAS"

Bº Aranjuez - Tel. 22-31-49

**RESTAURANT-BAR
INTERNACIONAL**

on podreu també gaudir
de plats catalans
d'extraordinària qualitat.

Obert de 12-2 p.m.

i de 7-11 p.m.

AVINGUDA 2a. - CARRER 40
TELEFON 21-50-73
SAN JOSE - COSTA RICA

GAS GOYA
ESPECIAL PER ENCENEDORS

AMB EL SEU ADAPTADOR

OMPLA QUALSEVOL

MARCA D'ENCENADOR

EN VENDA A

L'ARMERIA POLINI, SCAGLIETTI

i principals establiments

PARLEMBE EL CATALÀ, PERQUÈ NO PARLEM D'ALTRA MANERA

Del llibre "34 regles per a escriure correctament la Llengua Catalana, d'en R. Folch, Capdevila

REGLA I

ORTOGRAFIA DE A-E

El català té dues grans variants: l'Oriental (Alguer de Sardenya, Illes Balears, Catalunya francesa, províncies de Girona i de Barcelona i part de la de Tarragona) i l'Occidental (República d'Andorra, part catalana d'Aragó i de les províncies de Castelló de la Plana, València i Alacant, i part de la de Tarragona i de la Lleida).

En la variant oriental les lletres a i e es confonen en les síl·labes febles. La e del mot pare i la a del mot pera es pronuncien igualment. Es un so que s'anomena vocal neutra. La pronunciació no pot, doncs, ser una guia segura per a usar correctament a o e, més que per a aquells que parlen la varietat occidental.

Com a regla general, els mots femenins porten al final la lletra a i els masculins la lletra e; masculins: pare, llibre, teatre, moble, arbre, etc.; femenins: casa, dona, pera, veïna, taula, etc.

Hi ha, però un bon nombre de mots femenins acabats en e i de masculins acabats en a.

Entre els noms femenins acabats en e els d'ús més corrent són els següents: barbàrie, base, calvicie, catàstrofe, intermpèrie, llebre, mare, piràmide, sèrie, superfície, torre, etc.

Entre els noms masculins acabats en a, els principals són: els acabats en arca, en cida, en ista i en ma. Exemples: patriarca, monarca, fraticida, homicida, insecticida, borsista, cronista, alquimista, drama, emblema, enigma, programa, etc.

En les terminacions verbals, la vocal neutra final és sempre a: mira, pensava, correria, dormia, creia, etc.

S'exceptuen només els infinitius de la segona conjugació (en re): raure, moure, viure, escriure, etc.; i la tercera persona singular del present d'indicatiu (i la segona de l'imperatiu) dels verbs córrer (i els seus derivats), omplir i obrir: ell corre (discorre, concorre), omple, obre. L'imperatiu de venir fa vine.

I en les formes verbals acabades en s, m, n i u s'escriu sempre e mai a. Exemples: miraves, tenies, corriem, sentiem, menjaven, queien, teníeu, volíeu, etc.

Bolsa Filatèlica

RICARD ALVAREZ P. Gerent SEGELLS PER COLLECCIONS ESTUDIS - VALORACIONS

EDIFICI TRIFAMI - DESPATX 201 CARRER 2, ENTRE AVINGUDES CENTRAL i 1a. TELÈFON 23-25-19 APARTAT 6624 - SAN JOSE - 1000 COSTA RICA

Dama Elegante

Baixos de L'Hotel President San José

CASAL CATALA

DE

COSTA RICA

APARTADO 3861 SAN JOSE, COSTA RICA

ANGLO CATALAN SOCIETY P.O. Box 147 LIVERPOOL, L69 3BX GRAN BRETAÑA

IMPRESOS

4.- NOSTRA VEU

Litografía Compotex Ltda.

